

Врз основа на Член 51 од Статутот на Федерацијата на планинарски спортови во Македонија, на ден 4 јули 2014 година Претседателството на Федерацијата на планинарски спортови во Македонија усвои

ПРАВИЛНИК
на планинарски водичи при
Федерацијата на планинарски спортови
во Македонија

I. ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Правилникот на планинарски водичи при Федерацијата на планинарски спортови на Македонија (понатаму Правилник) ги уредува статусот, правата и обврските на планинарските водичи при Федерацијата на планинарски спортови во Македонија (ПВ), како и подрачјата на делување, оспособување, категоризација и регистрација на ПВ во рамките на Федерацијата на планинарски спортови во Македонија (ФПСМ).

Член 2

ПВ може да биде секој кој успешно ја завршил програмата за стручно оспособување во рамките на ФПСМ. ПВ е оспособен стручен работник во спортот во подрачјето на планинарењето и е носител на стручен назив планинарски водич, без обзир на полот и без обзир на категоријата на водење. Сите ПВ се впишани во Регистрот на ПВ кој го води Центарот за стручно оспособување при ФПСМ (ЦСО).

II. ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ПВ

Член 3

Должности на ПВ се:

- Да се грижи за подготовка на планинарските акции и за сигурна, стручна и содржајна изведба на водичката дејност;
- Да носи соодветна опрема на акциите;
- Да не зема пари за водењето на акции организирани во рамките на ФПСМ, или доколку поинаку не одлучи планинарското друштво (ПД);
- Активно да делува во рамките на водичката организација и во планинарските друштва;
- На секои три години да го обновува своето водичко знаење на обуките за ПВ;
- Секоја година да ја обновува својата водичка регистрација;
- Да ги поттикнува нерегистрираните ПВ да се регистрираат;
- Да поттикнува вчленување на нови членови во планинарските друштва;
- Со своето делување да ги почитува и шири програмските начела на ФПСМ, вклучувајќи подготовка на програми за стручна водичка помош во училиштата;
- Да соработува со управителите на планинските домови;
- Да соработува со маркацистите во случај кога патеките се оштетени;

- Да соработува со автори при изработка на книги, брошури, мапи и при исправка на грешки во веќе испечатени документи;
- Да ја чува природата и културното богатство и да се грижи за заштита на природата;
- Да делува во склад со овој Правилник, со правилата на планинарските друштва, со Статутот на ФПСМ, со Кодексот на честа на македонските планинари и останатите акти на ФПСМ кои ја уредуваат водичката дејност;

Член 4

ПВ смее да води одредена акција само врз основа на стручното оспособување за поединечна категорија, која е горна граница за водењето и е во склад со препорачаниот број на учесници во акцијата. Должноста на ПВ е при подготовка и изведба на акцијата да ја почитува својата стручна оспособеност и за водење да го обезбеди потребниот број на соодветно стручно оспособени помошници на ПВ.

Прегледот на бројот на учесници кои еден ПВ може да ги води врз основа на тежината на акцијата, ги подготвува и усвојува Комисијата за планинарски водичи (КПВ).

Член 5

Права на ПВ се:

- Извршување на водичките дејности;
- Ги ужива сите права и погодности кои се одредени во правилата на ПД, Статутот на ФПСМ, и другите акти на ПД и ФПСМ.
- Надоместување на трошоците кои произлегуваат од водењето: трошоци за превоз, трошоци за исхрана и ноќевање во текот на водењето, материјални трошоци (амортизација на опрема во текот на водењето, итн.);
- Информирање на членовите на ПД за актуелните работи од подрачјето на водењето и планинарењето;
- Учество во подготовка на акцијата која ќе ја води или во која ќе помага при водењето;
- Менување на текот на акцијата или целосно прекинување на акцијата ако тоа е неопходно поради безбедност на учесниците;
- Да ги врати на почеток на акцијата учесниците кои во однос на опремата, здравствената или општата состојба не соодветствуваат на очекуваните услови во кој би се одвивала акцијата.

Член 6

ПВ има право да одлучи дали ќе ја води акцијата и дали има потреба да избере помошници. ПВ за помошници може избере ПВ со еден степен пониска категорија отколку што е тежината на акцијата, или ПВ - приправници во иста категорија. При полесни планинарски акции како помошници може да учествуваат и искусни планинари. За работата на помошниците одговорен е ПВ кој што ги избрал.

Член 7

За својата работа ПВ одговара според Кодексот на честа на македонските планинари и останатите акти кои ја уредуваат водичката дејност во рамките на ФПСМ.

Член 8

Во случај на поголеми прекршувања на овој Правилник, на Кодексот на честа на македонските планинари, или на останатите правни акти на ФПСМ од страна на ПВ, КПВ до Претседателството на ФПСМ може да предложи бришење на ПВ од листата на регистрирани ПВ. На секои 12 месеци КПВ до Претседателството на ФПСМ поднесува предлог за исклучување на ПВ од списокот, а КПВ за тоа пишано и аргументирано ги известува ПВ и неговото матично ПД.

III. ОЗНАКИ НА ПВ

Член 9

Амблемот, значката и Лиценцата на ПВ се со уникатен изглед.

Амблемот на ПВ е направен од текстил, во елипсоидна форма, обрабен со сина боја. Во средината е знакот на ФПСМ над кого што со црни букви е напишано ПЛАНИНАРСКИ ВОДИЧ ФПСМ, а на долниот раб истото, напишано на англиски MOUNTAIN GUIDE MMSF.

Значката на ПВ е со направена од метална плочка со елипсоиден облик, на рабовите меко свиена навнатре, со метална сребрена боја. Во средината е знакот на ФПСМ, а над знакот по горниот раб со црна боја е испишано едноподруго ПЛАНИНАРСКИ ВОДИЧ ФПСМ и на англиски MOUNTAIN GUIDE MMSF. Под знакот на ФПСМ е напишано името и презимето на планинарскиот водич (со кирилични букви). На задната страна значката е нумерирана со број запишан и во Регистарот на ПВ. Листата на издадени знаци ја води ЦСО.

Лиценцата е со сина боја и е со целен формат. На насловната страна е знакот на ФПСМ под кого е текстот ПЛАНИНАРСКИ ВОДИЧ ПРИ ФЕДЕРАЦИЈАТА НА ПЛАНИНАРСКИ СПОРТОВИ НА МАКЕДОНИЈА (и на англиски MOUNTAIN GUIDE OF MOUNTAINEERING SPORTS FEDERATION OF MACEDONIA). Лиценцата содржи лични податоци на водичот, слика, податоци за потврдена категорија и датум на нејзина регистрација. Листата на издадени лиценци ја води ЦСО.

Член 10

Во случај на губење или оштетување на Лиценцата или значката, ПВ може да поднесе писмена молба со образложение до стручните служби на ФПСМ и да замоли за нова Лиценцата или значка. Трошоците на изработка ги покрива ПВ.

IV. КАТЕГОРИЗАЦИЈА

Основи на категоризацијата

Член 11

Врз основа на својата стручна оспособеност, ПВ се поделени во систем за категоризација. Основата категоризација ја сочинуваат: тежината, потребно техничкото знаење, начинот на движење, годишното време и географската околина на акциите. Секоја категорија има своја ознака и краток опис. Категориите се постојани и стандардизирани.

Член 12

Основната обука е обука за ПВ од Категорија А (согласно Членот 13) и е основа на доброволното водење.

Програмата на обуката може да се изведува во еден или во повеќе делови.

Општите и посебните услови за здобивање на поединечните категории се наведени во Член 21 од овој Правилник.

Категорија на водење

Член 13

Планинарење во летни услови – Категорија А

Опис: основното водење кога не е потребно посебно техничко знаење, ориентациско знаење, осигурување на учесниците по патеката со употреба на опрема за самоосигурување, на планинарски стапчиња и друга техничка опрема за планинарење.

Водење: по лесни означени и лесни неозначени патеки, по напорни и многу напорни означени патеки вклучително и поединечни снежни јазици, организирани походи, по напорни неозначени патеки и по лесни беспатја.

Планинарење во зимски услови – Категорија Б

Опис: основно зимско водење, употреба на опрема за самоосигурување, на цепини, дерези, планинарски стапчиња и дрезги, употреба на опрема за осигурување на учесниците по кратки отсеци во зимско беспатје и посебно ориентациско знаење.

Водење: се од Категорија А, по лесни означени и лесни неозначени патеки по снег, по зимско маркирани патеки и на организирани и осигурени зимски походи, водење по напорни и многу напорни означени патеки во снег и по лесно и напорно беспатје во снег.

V. НАЧИН НА ЗДОБИВАЊЕ НА КАТЕГОРИЈА

Член 14

Носител на програмите за обука на ПВ е КПВ. Изведувачи на обуките, со верификација на ЦСО, можат да бидат стручни лица од одредени области, заведени во Регистарот на инструктори и предавачи во ФПСМ.

Листата на предавачи и инструктори за оспособување на ПВ ја подготвува и усвојува КПВ, а критериумите за вклучување во листата ги потврдува ЦСО.

Член 15

На основната обука за здобивање назив ПВ може да учествуваат избрани кандидати. После објавен Повик од страна на ФПСМ за одржување на обуки, ПД селектира кандидати за планинарски водичи и ги испраќа потребните документи до КПВ. КПВ врши избор на кандидати за учество на основната обука имајќи ги во предвид податоците во поднесените документи. Основната обука за Категорија А опфаќа: теоретско – практична обука, Семинарска задача и Испитна акција.

Член 16

Обуките се организираат согласно критериумите од Упатството за изведба на обуки за ПВ, што го имаат подготвено и усвоено КПВ и ЦСО.

Член 17

Оценки за учесниците на обуките:

- Не завршил (вкупна оценка до 50%);
- Завршил (вкупна оценка од 51% - 70%);
- Успешно завршил (вкупна оценка од 71% до 100%).

Оценувањето односно проверката на обученоста се уредува со Упатството за изведба на обуки за ПВ, што го имаат подготвено и усвоено од КПВ и ЦСО.

Член 18

Кандидатот мора да учествува на Испитната акција најмногу една година после завршената обука. Ако не учествува во наведениот период, мора отпочеток да ја повтори постапката за здобивање на одредена категорија. Во случај на Виша сила, која оневозможува полагање на испитот во дадениот рок, можно е продолжување на рокот, но, не повеќе од една година, и тоа во случај ако молбата за продолжување на рокот е дадена во КПВ пред завршување на рокот. На одлуката на КПВ, ПВ може да се жали до ЦСО, 15 дена после приемот на одлуката. Одлуката на ЦСО е конечна.

Член 19

По успешно извршениот испит кандидатите стануваат приправници за ПВ, односно приправници во повисока категорија на водење. Приправничкиот стаж за ПВ односно приправничкиот стаж за повисока категорија на водење може да трае до две години, односно до 31 декември на втората година, не рачунајќи ја годината во која го полагал испитот.

Дотогаш приправникот мора да води најмалку 5 различни акции, кои по тежината влегуваат во категоријата на водење за која се извршува приправничкиот стаж. Секоја приправничка акција приправникот мора да ја води под менторство на регистриран ПВ со иста или со повисока категорија на водење.

Ментори можат да бидат најмалку двајца регистрирани ПВ, но не истовремено.

Член 20

Приправникот испраќа пополнет образец за приправничкиот стаж до менторот кој пополнува свое мислење за подготовката и изведбата на приправничката акција. Потоа менторот го испраќа пополнетиот образец до КПВ како предлог за потврдување на соодветната категорија. КВП врз основа на предлогот, пишаните мислења и известувања ја потврдува категоријата за водење.

Ако приправникот во текот на две години не го заврши приправничкиот стаж, постапката за придобивање на соодветната категорија мора да ја започне повторно. Во исклучителни случаи приправничкиот стаж може да се продолжи за уште една година ако приправникот поднесе писмено Барање за продолжување на приправничкиот стаж, во кого ќе ги наведе разлозите кои го оневозможиле извршувањето на приправничкиот стаж во рокот од две години. Молбата за продолжување на приправничкиот стаж ја обработува КПВ. Врз основа на одлуката на КПВ, ПВ може се жали до ЦСО на ФПСМ во рок од 15 дена по приемот на одлуката. Одлуката на ЦСО е конечна.

Ако КПВ оцени дека приправникот за повисока категорија неуспешно го извршил приправничкиот стаж, на таквата одлука приправникот може да се жали до ЦСО во рок од 15 дена по приемот на одлуката. Одлуката на ЦСО е конечна.

Член 21

Условите за здобивање на назив ПВ и напредување во повисока категорија на водење, кои мора да ги исполни секој кандидат кој ќе се пријави на обуката, се општи и посебни.

Општи услови се:

- Навршени 18 години;
- Минимум IV степен на образование (завршено средно училиште);
- Членство во планинарско друштво, регистрирано во ФПСМ;
- Претходна документирана петгодишна планинарска активност;
- Способност за самостојно движење во текот на акциите кои се за еден степен потешки од тие за кои што сака да придобие право за водење;

Кандидатот докажува дека ги исполнува општите услови со соодветни документи (Пријава, Преглед на планинарски акции во последните пет години со потпис и печат од ПД, Изјава за здравствена состојба со потпис и печат од соодветна медицинска установа, Изјава за финансиска поддршка од ПД или самостојно финансирање).

Посебни услови за поединечна категорија се:

Планинарење во летни услови – Категорија А:

- Во последните пет години завршени најмалку:
 - 10 различни акции по лесни означени или неозначени патеки;
 - 20 различни акции по напорни и многу напорни означени патеки.
 - 5 различни акции по бесплатја.

Планинарење во зимски услови – Категорија Б:

- Потврдена Категорија А и, во последните пет години завршени најмалку:
 - 10 различни акции по лесни означени патеки по снег;
 - 10 различни акции по напорни и многу напорни означени и неозначени патеки по снег.
 - 3 различни акции по снежни бесплатја.

Со Прегледот на планинарски акции кандидатот докажува дека ги исполнува посебните услови за секоја поединечна категорија.

Член 22

Преод од пониска во повисока категорија е можен со исполнување на општите и посебните услови во Член 21, како и успешно завршен приправнички стаж.

VI. ОБУКИ НА ВП

Член 23

Во обуките на ПВ може да се вклучат сите заинтересирани за здобивање на називот ПВ.

Член 24

За продолжување на дозволата за извршување на стручниот дел во спортот на подрачјето на планинарењето (Лиценца), која важи три години, ПВ мора редовно, на секои три години, да учествува во обуки на ПВ.

Член 25

Лиценцата за водење важи три години од потврдата на ЦСО.

Во Лиценцата на ПВ е запишана годината до која важи лиценцата. Ако ПВ учествува во обуката за ПВ во годината во која истекува лиценцата, после исполнување на останатите услови, новата лиценца е со важност до крајот на третата година, не сметајќи ја годината во која и учествувал на обуката за ПВ.

Ако ПВ учествува на обука за ПВ по истекот на лиценцата, од годината во која учествувал во обуката за ПВ, почнува тригодишниот лиценцен период.

VII. РЕГИСТРАЦИЈА НА ПВ

Член 26

Сите ПВ после добивањето на Потврдите за учество на обуките се впишани во Регистарот на ПВ, кој оперативно го води ЦСО. Од денот на впишување во Регистарот на ПВ, важи првата дозвола за извршување на стручниот дел во спортот на подрачјето на планинарењето за период од три години.

Регистарот на ПВ вклучува лични податоци, податоци за оспособувањата и податок за достигнатиот степен на стручна оспособеност односно категорија на водење. ФПСМ може да ги употребува податоците во склад со законите.

Член 27

Регистрирањето на ПВ опфаќа продолжување на дозволата за извршување на стручниот дел во спортот на подрачјето на планинарењето.

По здобивањето на називот, ПВ мора на секои три години да ја продолжува лиценцата за извршување на стручниот дел во спортот на подрачјето на планинарењето. Услов е, во годината пред да истече лиценцата да бил активен во најмалку пет акции и еднаш на три години активно да учествувал во обуки за ПВ или да положил испит за придобивање на повисока категорија за водење. Известување до КПВ за извршените активности на ПВ испраќа ПД.

Со испратеното известување планинарското друштво исто така потврдува дека ПВ е член на планинарското друштво со платена членарина за тековната година.

Во посебни услови ПВ може да прати известување и доказ дека платил членарина директно до КПВ. Во такви примери како прилог на известувањето мора да има пишано образложение зошто ПВ сам го испратил известувањето.

Член 28

Ако ПВ двапати по ред (во период од шест години) не ја продолжи лиценцата за извршување на стручниот дел во спортот на подрачјето на планинарењето, мора пред учеството на обуката за ПВ повторно да ги исполни посебните услови за учество на основната обука (услови за акции од Категорија А). Тие услови мора да ги исполни до денот на пријава за обука за ПВ.

Член 29

На ПВ кои не ги исполнуваат условите од Член 26, не им се продолжува регистрацијата се додека не се исполнат условите. Во исклучителни случаи регистрацијата може да се продолжи за една година, и покрај неисполнување на условите, ако ПВ предаде писмена Молба во која ќе ги наведе разлозите за неисполнување на условите. Молбата ја обработува КПВ. Врз основа на одлуката на КПВ, ПВ после 15 дена од приемот на одлуката може да се жали до ЦСО. Одлуката на ЦСО е конечна.

Член 30

За евиденција на сите ПВ се грижи КПВ, која ја потврдува регистрацијата за секој ПВ.

Секоја година во известувањата на ФПСМ се објавува список на регистрираните ПВ за тековната година.

VIII. ПРИЗНАНИЈА ЗА ПВ

Член 31

Водички признанија се доделуваат на секој ПВ кој со своето работење значајно придонел во развојот и угледот на водичката дејност во рамките на ФПСМ, уредено со Правилникот за признанија за ПВ, кој го подготвува КПВ и го потврдува Претседателството на ФПСМ.

IX. ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ

Член 32

Врз основа на овој Правилник, КПВ подготвува Правилник организирање на планинарските водичи и Правилник за признанија за ПВ, кои ги прифаќа и потврдува Претседателството на ФПСМ.

Врз основа на овој Правилник, КПВ подготвува Упатството за изведба на обуки на ПВ.

X. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 33

Овој Правилник почнува да важи после објавувањето од страна на ФПСМ.

Претседател

Проф. Др. Јовица Угриновски